



Handläggare: Gunweig Högberg
Telefon: 08-508 20 505

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Översyn av ersättningssystem inom hemtjänsten

Remiss från kommunstyrelsen, Dnr: 68/2012.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Leif Sjöholm
Stadsdelsdirektör

Kristina Goldring
Avdelningschef
Beställare

Leif Kananen
Avdelningschef
Egen regi

Sammanfattning

Ett nytt ersättningssystem för hemtjänsten föreslås införas fr om 2013-01-01.

Förslaget innebär att timersättning ska tillämpas istället för dagens system som utgår ifrån ett nivåsystem.

Förvaltningen ser positivt på att ersättningssystemet för hemtjänsten ses över och blir tydligare. En farhåga är att systemet blir kostsamt för beställaren. Om ersättningen ska räknas upp genom index förutsätter det att berörda verksamheter erhåller budgetkompensation motsvarande den kostnad som uppstår när ersättningen följer index. En annan förutsättning för att detta system ska kunna genomföras är att de tekniska lösningar som krävs för registrering av den faktiskt utförda tiden hos den enskilde är utarbetat och kvalitetssäkrat innan det nya systemet införs. Systemet måste också vara användarvänligt, ska bekostas av staden och får inte medföra ytterligare administrativa arbetsuppgifter för biståndshandläggarna eller beställarenheterna.

Förvaltningen vill även framföra att eventuellt ökade kostnader för berörda verksamheter måste kompenseras i ersättningssystemet för att detta ska bli praktiskt möjligt att genomföra.
För utföraren belyses risken att otillräcklig kompensation erhålls för att täcka kostnader för exempelvis administration och ledning.

Bakgrund

Äldreförvaltningen har på uppdrag av stadsledningskontoret genomfört en översyn av ersättningssystemet inom hemtjänsten. Konsultföretaget Ramböll anlätades för uppdraget. Stadsdelsnämnden tilldelas ärendet för yttrande senast 2012-03-23.

Ärendet

I ärendet föreslår äldreförvaltningen att ett nytt ersättningssystem för utförare inom hemtjänsten införs 2013-01-01. Förslaget innebär att timersättning ska tillämpas istället för dagens system som utgår ifrån ett nivåsystem. Det nuvarande systemet är baserat på beräknat antal timmar som behövs för uppdraget där beloppen i de olika nivåerna utgår ifrån en schablonmässigt framräknad kostnad.

Förslaget till nytt ersättningssystem innebär att:

- Utföraren erhåller en ersättning per utförd timme för insatser som utförs dag, kväll och helg. I ersättningen ingår kostnader för kringtid såsom gång/restid, tid för dokumentation och övrig personaltid.
- För nattinsatser erhåller utföraren ersättning per utförd insats.
- För larmkunder i ordinärt boende införs en fast månadsersättning vilket innebär att ingen särskild ersättning erhålls för utförda larminsatser.
- Tiden hos den enskilde ska dokumenteras elektroniskt och rapporteras till stadens verksamhetssystem för att utbetalning ska ske.
- Ersättning för oplanerad frånvaro, t ex vid sjukhusvistelse, utgår för den tid som skulle ha utförts under maximalt fem kalenderdagar. Förutsättningen för detta är att utföraren inte informerats minst två dagar innan frånvaro.
- Utföraren ska inte rapportera mer tid än vad som beställts. Om den utförda tiden skulle överskrida vad som beställts måste godkännande inhämtas från biståndshandläggaren.

Följande ersättningsbelopp föreslås:

Insatstyp	Ersättningsbelopp	
	<i>Egen regi</i>	<i>Privat regi</i>
Insats i ordinärt boende dag, kväll, helg	351 kr/timme	360 kr/timme
Insats i ordinärt boende natt	178 kr/insats	182 kr/insats



Fast ersättning per månad/larmkund 134 kr/mån 137 kr/mån
i ordinärt boende

Till grund för beräkningarna har varit de faktiska kostnaderna för att producera en hemtjänsttimme 2011. Beräkningarna har gjorts utifrån en modell som utarbetats av Sveriges kommuner och landsting (SKL). I modellen har belopp och procentsatser för staden lagts in. Privata hemtjänstutförare får en 2,5% högre ersättning för samtliga ersättningar för att kompensera för kommunala utförarens rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster.

Uppgifter har inhämtats från en referensgrupp med representanter från fyra stadsdelar och från privata utförare. Planeringsscheman från ett antal hemtjänstgrupper samt en nattpatrull i egen regi har använts för beräkning av kringtid.

Insats i ordinärt boende dag, kväll och helg

I timkostnaden ingår totalt 30 % kringtid för gång/restid, tid för dokumentation och övrig personaltid. Ersättning för arbete på obekväm tid har beräknats till 11 % av lönekostnaden. Personalkostnaderna har beräknats på den genomsnittliga lönen för omvårdnadspersonal i staden.

Insats i ordinärt boende, natt

I timkostnaden beräknas en kringtid på 50 % på grund av större avstånd mellan kunderna på natten. Ersättningen för arbete på obekväm arbetstid har beräknats till 21 % av lönekostnaden. I nattersättningen ingår även bilkostnader.

Äldreförvaltningen förslår att nattinsatser ska ersättas per insats och inte för utförd tid. Detta på grund av att det kan vara svårt att beräkna den faktiska tidsåtgången för nattinsatser vilket även skulle medföra svårigheter att rapportera utförd tid om denna överskrider den tid som beviljats. Dessutom har många hemtjänstutförare både i egen regi och privat regi valt att upphandla nattinsatser och för dessa erhåller utföraren ersättning per insats.

I kostnadsberäkningen per nattinsats ingår lönekostnad för 1,5 personal då nattinsatser ibland kräver dubbelbemanning. Ersättningen om 178 kr är beräknad på att 3,5 insatser utförs per ersatt timme under natten.

Larminsatser i ordinärt boende

Eftersom larminsatser är oplanerade kan de inte tidsbestämmas och beställas i förväg. Därför ligger dessa insatser utöver den beställda tiden vilket också är den maxtid som utföraren kan rapportera i systemet. En fast ersättning föreslås per larmkund i ordinärt boende oavsett om larmkunden har andra insatser eller enbart larm. Detta innebär att ingen ytterligare ersättning ges per utförd larminsats

För att beräkna den fasta ersättningen har en beräkning gjorts utifrån kostnaden för en larminsats under dag respektive natt. För larminsatser natt ingår lönekostnader för 2,0 personal och för larm dagtid för 1,5 personal. Därefter har antalet larm per månad och kostnaderna dividerats med det totala antalet larmkunder.

Hemtjänstinsatser i servicehus

Ett försök har även gjorts med att kostnadsberäkna timersättning i servicehus på samma sätt som för hemtjänst i ordinärt boende men med lägre kringtid. Flera faktorer finns att beakta vilket gör det svårt att tillämpa ersättning för utförd tid i servicehus. Äldreförvaltningen förslår därför att ersättningssystemet i servicehusen ska utredas i ett särskilt uppdrag.

Förutsättningar för införande av det nya ersättningssystemet

Äldreförvaltningen:

- Anser att högre krav på personalens utbildningsnivå alternativt yrkeserfarenhet kan ställas i den kommande revideringen av förfrågningsunderlaget för hemtjänsten
- Anser att tekniska lösningar krävs för registrering av den faktiskt utförda tiden hos den enskilde
- Föreslår att stadsledningskontoret får uppdraget att införa ett tidsregistreringssystem för stadens hemtjänstutförare och att stadens IT-avdelning får uppdraget att kostnadsberäkna införandet av ett sådant system

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom beställaravdelningen för äldre, funktionsnedsatta och socialpsykiatri i samverkan med egen regi avdelningen för motsvarande verksamhetsområden och ekonomiavdelningen. Ärendet behandlas i pensionärsrådet 2012-03-16 och i rådet för funktionshinderfrågor 2012-03-19. Omedelbar justering.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan redovisas synpunkter både ur beställarperspektiv och utförarperspektiv:

Synpunkter ur beställarperspektiv

Förvaltningen ser positivt på att ersättningssystemet för hemtjänsten ses över och blir tydligare. Den förändring som föreslås ger utförarna bättre möjligheter att utföra uppdraget med en högre kvalitet och därmed ges brukarna bättre förutsättningar till kvarboende.

En farhåga som finns är dock att förslaget trots de beräkningar som gjorts blir

kostsamt. Om ersättningen ska räknas upp genom index förutsätter det att berörda verksamheter erhåller budgetkompensation motsvarande den kostnad som uppstår när ersättningen följer index. Ökade kostnader inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri tillkommer också.

Antagandet om att endast 81 % av den beviljade tiden skall ersättas förefaller orealistiskt. Förra året utfördes 97 % av de beviljade hemtjänsttimmarna enligt rapportering i Paraplyet. Timmar för avlösning och ledsagning är inte medräknade här. Samma mätning för januari 2012 visar att 95,4 % av de beviljade timmarna utfördes. Kostnaderna för beställaren skulle bli 14,2 mnkr lägre på helårsbasis om utgångspunkten sker ifrån statistik för januari 2012 och antagandet om ersättning för 81 % av de beviljade timmarna. Samma beräkning men utifrån 100 % utförda timmar skulle innebära högre kostnader med 20,5 mnkr på helårsbasis.

En förutsättning för att detta system ska kunna genomföras är att de tekniska lösningar som krävs för registrering av den faktiskt utförda tiden hos den enskilde är utarbetat och kvalitetssäkrat innan det nya systemet införs. Systemet måste också vara användarvänligt och får inte medföra ytterligare administrativa arbetsuppgifter för biståndshandläggarna eller beställarenheterna.

Förvaltningen vill även framföra att eventuellt ökade kostnader för äldreomsorgen måste kompenseras i ersättningssystemet för att detta ska bli praktiskt möjligt att genomföra. Förvaltningen vill betona att krav på utbildad personal ställs vid LOV-upphandlingar.

Synpunkter ur utförarperspektiv

Jämfört med de beräkningar som presenteras i remissen har hemtjänstens utförare idag högre kostnader för hyres- och elkostnader samt för administration och ledning. Den föreslagna ersättningen för hyres- och elkostnader är otillräcklig oavsett om beräkning sker utifrån 100 % utförda timmar eller utifrån 81% av beviljade timmar. Årskostnaden ligger idag på mellan 171 tkr och 491 tkr för hyror och el per hemtjänstenhet.

Ledningen för varje hemtjänstenhet i egen regi består av en enhetschef och en biträdande enhetschef. I det administrativa stödet ingår en schemasplanerare på heltid vilket är nödvändigt för att sköta den dagliga planeringen i Schemas.

Förslaget till ersättning är för låg för att kunna tillgodose stödresurser i form av ledning och administration.

Det är viktigt att den tidsschablon för insatserna som utarbetats av äldreförvaltningen tillämpas av alla biståndsbedömare i staden. Detta för att ge rimliga och samma förutsättningar avseende tid som de olika insatserna kräver.



Vissa insatser som idag utförs och som kan ses som indirekt brukartid bör ej ingå i beräkningen för kringtid exempelvis kontakter med anhöriga, distriktssköterska samt nyckelhantering. Även arbetet med genomförandeplaner och löpande dokumentation är idag mycket tidskrävande och föreslås ligga utanför den föreslagna kringtiden i en så kallad indirekt brukartid.

När det gäller larm så innebär förslaget att utföraren ersätts med 134 kr/mån. Många kunder larmar flera gånger i veckan vilket i nuläget oftast kan täckas av att det finns tid i nivåspannet. Därför är det viktigt att utföraren få en ersättning per larmanrop i stället för en schablonsumma.

I det nya ersättningssystemet föreslås en overhead kostnad på 2 % vilket är lägre än stadsdelens nivå som varierar från år till år men som i dagsläget är 3,5 %.

Ersättningen vid oplanerad frånvaro som meddelas två dagar innan frånvaro innebär en minskad intäkt för utföraren. Två dagar bedöms vara en kort tid. Den föreslagna ersättningen per besök nattetid är låg. Kostnaden per nattinsats har i förslaget räknats för 1,5 person och att de i snitt gör 3,5 besök per timme. Vid nuvarande "köp av natt" kan kostnaden vara mer än 200 kr/ per insats.

System för registrering måste kunna införas samtidigt och bekostas centralt av staden. Inom ramen för föreslagen ersättning bedömer förvaltningen att utförare inte har utrymme att ta denna kostnad. Dessutom måste det gå att efterregistrera utförd tid, till exempel vid trygghetsringning, inköp, tvätt, ledsagning m.m. Förvaltningen befarar att beräknad tid för införande av elektroniskt system är för kort.

Bilagor

1. Remissen om översyn av ersättningssystem inom hemtjänsten